

Commerciële
Economie

Hogeschool
van Amsterdam

**Aanvraagformulier Macrodoelmatigheidstoets
Nieuwe Opleiding**

**Associate Degree
Commerciële Economie met uitstroomprofiel
E-commerce
(Ad CE-E)**

Juni 2024

Creating Tomorrow

Aanvraagformulier Macrodoelmatigheidstoets Nieuwe Opleiding

1. Basisgegevens Instelling

Naam instelling(en) ¹	Hogeschool van Amsterdam
BRIN-code(s)	28DN
KvK-nummer(s)	34215054
Contactpersoon aanvraag	████████████████████ ████████████████████ ████████████████████
Contactpersoon CvB	████████████████████ ████████████████████ ████████████████████

2. Basisgegevens opleiding

Kenmerk aankondiging	A23-037
Naam	Commerciële Economie
Oriëntatie	Hbo
Niveau	Associate degree
Vorm	Voltijd en deeltijd
Gemeente(n) waar de opleiding wordt gevestigd	Amsterdam
Taal	Nederlands
Studielast	120 EC
Studieduur	2 jaar
Beroepsvereisten	n.v.t.
Capaciteitsbeperking	n.v.t.
Beoogde startdatum	September 2025
ISAT-code (indien bekend)	80103
RIO-(sub)onderdeel	Economie
ISCED-rubriek (optioneel)	04 recht, administratie, handel en zakelijke dienstverlening

¹ Vermeld in het geval van een joint degree hier ook welke instelling de penvoerder van de aanvraag is

1. Introductie

De Hogeschool van Amsterdam (HvA) is voornemens een tweejarige Ad Commerciële Economie in voltijd en deeltijd aan te bieden, met een uitstroomprofiel E-commerce. Dit uitstroomprofiel biedt 'meesterschap' op het gebied van E-commerce en leidt op tot E-commercespecialisten die in staat zijn om de behoeften en wensen van klanten te vertalen naar activiteiten op het gebied van (digitale) marketing, verkoop, levering en services via een webshop of online platform. Het uitstroomprofiel sluit aan bij het landelijk vastgestelde Domeinprofiel Ad Commerce².

Aanleiding voor de aanvraag van de Ad-opleiding Commerciële Economie met uitstroomprofiel E-commerce (vanaf nu afgekort met Ad CE-E), is de snel evoluerende wereld van de digitale economie, die een continue ontwikkeling vereist van gespecialiseerd onderwijs dat inspeelt op de nieuwste trends en technologieën. De behoefte aan hooggekwalificeerde professionals in het E-commerce domein groeit exponentieel, gedreven door innovaties in onlinehandel, digitale marketing en supply chain management. Bovendien blijkt uit onderzoek dat de bestedingen in Nederland op het gebied van E-commerce sterk zullen toenemen³. In het kwalitatief werkveldonderzoek van Lexnova (bijlage 1) geven werkgevers aan verschillende toekomstige veranderingen in de E-commerce sector te verwachten. Zo wordt verwacht dat artificial intelligence een grotere rol gaat spelen bij contentcreatie, klantenservice, advertising, planning en data-analyse. Het verzamelen, beheer en gebruik van klantdata wordt steeds meer een uitdaging door aangescherpte wet- en regelgeving. Kennis van die wet- en regelgeving is cruciaal. Daarnaast wordt het vanuit de vraag in de markt steeds belangrijker om gepersonaliseerde informatie aan consumenten te sturen. Het werk van de E-commerce specialist verandert hierdoor: hij moet in staat zijn tot het behouden van een balans tussen het gebruik van technologische innovatie in data-analyse en de toenemende focus op duurzaamheid.

Door de toenemende complexiteit verschuift de startkwalificatie van E-commercespecialisten van mbo- naar hbo opgeleide professionals. Er is veel vraag naar nieuwe medewerkers op hbo-niveau, maar ook het huidige mbo-4 opgeleide personeel dat werkt in de E-commerce heeft behoefte aan actuele kennis en vaardigheden. Met de Ad CE-E komen we hieraan tegemoet door zowel deeltijd als voltijd aan te bieden. We vullen hiermee een gat op in de arbeidsmarkt en binnen het onderwijs binnen de regio Groot-Amsterdam.

Aanvankelijk hadden we de wens om een opleiding Ad E-commerce te ontwikkelen. Het onderzoek naar de arbeidsmarktbehoefte door Lexnova is daarom gericht geweest op E-commerce. We kiezen echter voor de naam Ad Commerciële Economie omdat het een nadrukkelijke wens is binnen het landelijk Ad-domeinoverleg Commerce & Creative gelijke opleidingsnamen te hanteren om de herkenbaarheid naar zowel potentiële studenten als werkveld te vergroten. De HvA onderschrijft dit en kiest daarom voor een Ad-opleiding Commerciële Economie met het uitstroomprofiel E-commerce. Onder het domein Commerce & Creative vallen opleidingen met verwante benamingen, die zich allemaal in het beroepenveld van het commerciële domein bevinden op het gebied van marketing en sales.

² Landelijk vastgestelde domeinprofiel Ad Commerce. Beschikbaar via: https://www.vereniginghogescholen.nl/system/profiles/documents/000/000/252/original/Domeinprofiel_Associate_Degree_Commerce_-_2021.pdf

³ verschillende brancherapportages van het CBRE en Mordor Intelligence

Deze opleidingen (zowel Commerciële Economie als E-commerce) verhouden zich tot de eindtermen benoemd in het landelijk domeinprofiel, waarbij ruimte is om accentverschillen aan te brengen.

Deze aanvraag voor de Ad CE-E is het resultaat van een samenwerkingsverband tussen het ROC van Amsterdam-Flevoland (ROCvA-F) en de Hogeschool van Amsterdam (HvA). Dit partnerschap omvat het gezamenlijk ontwikkelen en implementeren van deze nieuwe opleiding⁴. De structurele samenwerking is gericht op het faciliteren van een soepele doorstroom van mbo4-studenten naar de Ad-opleiding van de HvA.

2. Inhoud opleiding en onderwijsprogramma

In onderstaande paragrafen wordt kort de inhoud van de opleiding en het onderwijsprogramma beschreven. Een volledige beschrijving van de opbouw van het curriculum en leeruitkomsten is te vinden in bijlage 2 waarin het eindniveau is geconcretiseerd.

2.1. Inhoud van de opleiding

De Ad CE-E is een tweejarige voltijd- en deeltijdopleiding en is erop gericht om studenten op te leiden tot E-commercespecialisten die in staat zijn om de behoeften en wensen van klanten te vertalen naar activiteiten op het gebied van (digitale) marketing, verkoop, levering en services via een webshop of online platform. Bovendien is deze E-commercespecialist zich bewust van maatschappelijke thema's als duurzaamheid en diversiteit en zet zich in om hier als professional een positieve bijdrage aan te leveren. De E-commercespecialist onderzoekt, begrijpt en analyseert data zoals klantgedrag, verkooptrends en marktontwikkelingen. Op basis van deze analyses ontwikkelt en implementeert de specialist impactvolle oplossingen en innovaties om de bedrijfsdoelstellingen te ondersteunen en te realiseren.

Beoogde leeruitkomsten

Op basis van de landelijke leerresultaten uit het domeinprofiel Ad Commerce hebben we vier beoogde leeruitkomsten voor de Ad CE-E geformuleerd. Deze leeruitkomsten vertegenwoordigen de eindtermen van de opleiding.

Leerresultaat 1: Koers bepalen (semester 1)

De E-commercespecialist ontwikkelt een tactisch-commerciële koers binnen de gestelde context en kaders van de organisatie waarbij ze gebruik maken van relevante E-commerce tools en methodes. Hierbij baseert de specialist zich op de interne en externe bedrijfsomstandigheden van een webshop en/of E-commerce-gerelateerde applicaties en identificeert kansen in de markt om een duurzaam concurrentievoordeel te versterken.

Leerresultaat 2: Waarde creëren (semester 2)

De E-commercespecialist identificeert wat van duurzame waarde is voor klanten, de organisatie en de maatschappij. Met dit inzicht ontwikkelt en implementeert de specialist een actieplan dat gericht is op

⁴ Beslisnota inzake Reactie op rapport 'Een stevige positie in het hoger onderwijs'. Beschikbaar via: <https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2023D10504>

het stimuleren van de commerciële groei van de organisatie door onder andere het optimaliseren van de onlineklantreis.

Leerresultaat 3: Business development en realiseren (semester 3)

De E-commercespecialist ontwikkelt innovatieve en onderscheidende tactische ideeën. Deze specialist realiseert duurzame commerciële producten en oplossingen die voldoen aan de behoeften van zowel bestaande als potentiële afnemers. Daarnaast is de specialist gericht op het ontwikkelen van verantwoorde E-commerce die aansluit bij wetgeving.

Leerresultaat 4: Inzicht (semester 4)

De E-commercespecialist onderzoekt en analyseert duurzame en gebruiksvriendelijke E-commerce ontwikkelingen. De specialist verbetert en implementeert effectieve digitale toepassingen bijvoorbeeld van de website, de customer journey en e-supply. Dit resulteert in concrete oplossingen voor diverse afnemers, sluit aan op de organisatiestrategie en zorgt daarmee voor het behalen van de organisatiedoelstellingen.

2.2 Onderwijsprogramma

Het onderwijsprogramma voor beide varianten is gebaseerd op bovenstaande leerresultaten en ziet er als volgt uit:

	Semester 1	Semester 2
Jaar 1 (60 EC)	Koers bepalen (30 EC) • Basiskennis online marketing • Web analytics • Ethiek, Wet- en regelgeving • E-Business tools en methodes • Kansen identificeren • Personeel gedrag, Engels en Communicatieve vaardigheden	Waarde creëren (30 EC) • Van bedrijfsstrategie naar advies • Optimaliseren customer journey • Neuromarketing en consumentengedrag • Businessmodellen • Logistieke keten • Personeel gedrag, Engels en Communicatieve vaardigheden
Beroepsproducten	• Kennistoets • Vacature-analyse • SWOT-analyse	• Data-analyse rapport • Klanttevredenheidsonderzoek • Optimalisatievoorstellen gebaseerd op web analytics
Jaar 2 (60 EC)	Business development en Realiseren (30 EC) • E-supply en E-marketing • Cross-border e-commerce • Duurzame marketing • Data-driven marketing • Managementvaardigheden • Personeel gedrag, Engels en Communicatieve vaardigheden	Inzicht (30 EC) • Optimalisatie e-commerce platforms • Verdiepingsmodules • Gemeenschappen • Data presentatie • Personeel gedrag, Engels en Communicatieve vaardigheden
Beroepsproducten	• Adviesrapport + gesprek • (Int.) Communicatievevaardigheden	• Afstudeeropdracht • Optimaliseren digitale bedrijfsprocessen

Tabel 1: onderwijsprogramma Ad CE-E

De voltijdvariant richt zich op studeren in voltijd, waarbij het leren vooral in een schoolse context plaatsvindt, afgewisseld met leren in de praktijk d.m.v. stages en opdrachten. De deeltijdvariant richt zich op zittend personeel of werkenden met een relevante werkplek. Zij combineren werken en leren en passen het geleerde direct toe op hun werkplek.

3. Doelgroep van de opleiding en nadere vooropleidingseisen

Uit het door Lexnova uitgevoerde marktonderzoek (zie bijlage 1 en 3) blijkt een behoefte aan opscholing van zittend personeel (deeltijd geschoold) en nieuw personeel (voltijd geschoold).

De doelgroep van de opleiding Ad CE-E zijn alle studenten of werkenden die beschikken over een mbo-4, havo- of vwo-diploma⁵. Wij stellen geen aanvullende voorwaarden.

Voltijdvariant

De primaire doelgroep voor de Ad CE-E zijn mbo-studenten van niveau 4, mede vanuit de strategische samenwerking met ROCvA-F. De Staat van het Onderwijs 2023, zie bijlage 4, bericht dat in 2022-2023 het aantal havisten met een diploma dat kiest voor een Ad-opleiding, circa 20% is. Bijna de helft van de instroom in voltijd (48,4%) bestaat uit studenten die eerder een andere hbo-opleiding kozen (inspectie van het Onderwijs, 2023). De Ad-opleiding is daarmee niet alleen een aanvullende opleiding voor mbo'ers die zich verder willen specialiseren, maar ook voor havisten die willen doorstromen en voor overstappers uit de hbo-bachelor.

Deze opleiding richt zich op studenten die hun kennis en vaardigheden in de praktijkgerichte wereld van E-commerce willen verdiepen en uitbreiden. Deze studenten zijn vaak op zoek naar een gespecialiseerde, maar korte studie die hen snel voorbereidt op een carrière in de dynamische en snelgroeiende e-commerce sector. Door de strategische samenwerking met het ROCvA-F kunnen wij met deze opleiding een goede aansluiting en soepele doorstroom voor mbo-studenten mogelijk maken wat de kans op studiesucces vergroot. In de factsheet van Associate degree-opleidingen 2017-2021 van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap⁶ staat vermeld dat 76% van de deelnemers aan een Ad-opleiding mbo als vooropleiding heeft.

Deeltijdvariant

De doelgroep voor de deeltijdvariant van de Ad CE-E zijn werkenden met een relevante werkplek in het commerciële domein. Deze doelgroep volgt de Ad CE-E voor verdere verdieping in hun vakgebied. Zij kunnen instromen via een 21+ toets, indien ze niet beschikken over de eerdergenoemde diploma's (een mbo-4, havo- of vwo-diploma).

4. Beroeps-/arbeidsmarktprofiel afgestudeerden

4.1 Beroepsprofiel

De E-commercespecialist op Ad-niveau is gericht op het optimaliseren van webshops en online platforms en het verbeteren van de online customer journey. Hij heeft de volgende kerntaken:

- bijdragen aan het vergroten van de online naamsbekendheid en vindbaarheid van het bedrijf door tactische aanpassingen te implementeren in bijvoorbeeld zoekmachineadvertenties (SEA) en zoekmachineoptimalisatie (SEO).
- Optimaliseren van de customer journey, zodat klanten een soepele en aangename ervaring hebben tijdens het navigeren naar en door de webshop, met als doel hogere conversies. Het verzamelen van data rondom klantgedrag, verkooptrends, en marktgegevens (waaronder concurrenten) om de online performance te verbeteren.
- Het ontwikkelen van diverse vormen van content, zoals tekst, beeld, video en geluid, met behulp van o.a. artificial intelligence, die wordt gebruikt voor online-advertenties, social media, en verschillende pagina's binnen de webshop.

⁵ Bijlage 4: Staat van het Onderwijs 2023, pag. 134

⁶ Factsheet van Associate degree-opleidingen 2017-2021 van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Beschikbaar via: <https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/publicaties/2022/07/14/factsheet-associate-degree-opleidingen-2017-2021>

Om zijn werk goed te kunnen doen, moet de E-commercespecialist op Ad-niveau begrijpen hoe supply chain management voorraadbeheer en de logistieke keten van invloed zijn op zijn werk.

Voortdurende communicatie en samenwerking in teamverband en met diverse (internationale) stakeholders zoals bijvoorbeeld supply chainmanagers, leveranciers en het marketingteam zijn daarbij van belang om de strategische E-commerce koers en doelen van de organisatie te ondersteunen en te realiseren. Duurzaamheid is een centraal thema binnen de functie van de e-commerce specialist, vooral onder druk van wetgeving. Voor bedrijven die hun toekomstige business vormgeven in hun visie en strategie, is duurzaamheid een onmisbare schakel. De duurzame E-commercespecialist heeft daarom kennis van duurzaamheid(spraktijken) en streeft naar een positieve impact op het milieu en de samenleving. Bovendien heeft de E-commercespecialist een hoog niveau van aanpassingsvermogen nodig om snel te kunnen reageren op veranderingen in de markt en technologie, zoals inzet van AI⁷. Dit aanpassingsvermogen is belangrijk om continu verbeteringen door te voeren en van nieuwe situaties te leren.

4.2 Beroepscontexten en functies

In het algemeen biedt de E-commerce sector beroepsmogelijkheden binnen zowel het MKB als bij grotere organisaties die actief zijn met een eigen webshop en op online marktplaatsen. De Ad CE-E leidt op voor onder meer de volgende functies (zie bijlage 1):

E-commerce specialist	E-mail-marketeer
E-marketeer	(Social media) advertising expert
Data-analist	Product content creator
E-commerce analyst	(Junior) SEA-specialist
Marketplace specialist	

Tabel 2: beroepsmogelijkheden

5. Analyse verwant (toekomstig) aanbod

In dit hoofdstuk analyseren we het bestaande aanbod van sterke verwante en verwante opleidingen in de regio Groot-Amsterdam. Wij verwijzen in dit hoofdstuk naar het rapport van Lexnova deskresearch in bijlage 5.

Sterk verwante opleidingen

Wij beschouwen de volgende opleidingen als sterk verwant:

- **Ad E-Commerce (deeltijd en voltijd)** van Christelijke Hogeschool Windesheim Zwolle, de Haagse Hogeschool en Hogeschool Utrecht
- **Ad Commerciële Economie (duaal, deeltijd en voltijd)** van Christelijke Hogeschool Windesheim Almere, NHL Stenden Emmen, Fontys Hogescholen Eindhoven en HAN Arnhem
- **Ad Sales en Accountmanagement (deeltijd en voltijd)** van Hogeschool Utrecht en Hogeschool Rotterdam

⁷ 3e Editie State of Commerce, Salesforce. Beschikbaar via:

https://www.salesforce.com/content/dam/web/nl_nl/www/PDF/State-of-Commerce-Third-Edition-NL.pdf

Hoewel Lexnova de **Ad Ondernemerschap & Retail Management - (dual, deeltijd en voltijd)** van NHL Stenden Leeuwarden en Amsterdam, Avans Hogeschool Den Bosch, Fontys Hogescholen Eindhoven, Saxion Hogeschool Deventer en Enschede – als sterk verwant opneemt in tabel 11 op pagina 37 en 38 (bijlage 5), beschouwen wij deze opleiding als enigszins verwant. Reden hiervoor is dat deze Ad-opleiding zich inhoudelijk richt op leiding leren geven aan een afdeling of filiaal en zelf een onderneming leren beginnen, terwijl de Ad CE-E dit nadrukkelijk niet doet.

Tabel 11 (bijlage 5) weergeeft de ontwikkeling van de instroom voor de sterk verwante bekostigde opleidingen. In deze tabel is te zien dat de totale instroom van studenten is gestegen. In 2021 daalde de instroom enigszins, maar sinds 2022 is weer een stijging te zien van 16% bij voltijd en bijna 8,5% bij deeltijd. Sinds 2018 is het aantal eerstejaars inschrijvingen gestegen, van 621 naar 1.004 in 2022. Dit wijst op een sterk groeiende behoefte onder studenten aan dit opleidingstype. Opvallend is dat er in de regio Groot-Amsterdam, los van de duale variant van Ad Ondernemerschap & Retail Management, nog geen soortgelijke of sterk verwante Ad-opleiding gevestigd is, wat een aanzienlijke leemte toont in de regio binnen het domein Commerce.

Wanneer we het bestaande sterk verwante opleidingsaanbod bekijken, blijkt dat de dichtstbijzijnde Ad-opleiding E-commerce zich in Amersfoort (Hogeschool Utrecht) bevindt. In Almere (Hogeschool Windesheim) bevindt zich de meer algemene Ad Commerciële Economie. De Ad CE-E van de HvA onderscheidt zich hiervan door zich te focussen op E-commerce. Hierdoor heeft de beoogde Ad-opleiding van de HvA geen negatieve gevolgen voor de instroom van de bestaande opleidingen.

Hogeschool	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Chr. hs. Windesheim	57	56	45	47	48	51
Hs. Utrecht					49	59
Totaal	57	56	45	47	97	110

Tabel 3: Instroomaantallen dichtstbijzijnde sterk verwante opleidingen per locatie (Ad E-commerce, van de Hogeschool Utrecht en Ad Commerciële Economie van Windesheim (Bron: Kennisbank Vereniging Hogescholen)

Er kan geconcludeerd worden dat er binnen de regio Groot-Amsterdam (hieronder vallen de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, De Ronde Venen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel, Uithoorn), geen sterk verwante Ad-opleiding aanwezig is. Datzelfde geldt voor de regio's Zaanstreek/ Waterland en Noord-Holland Noord wat ook tot het verzorgingsgebied van de HvA wordt gerekend omdat hier veel HvA- studenten vandaan komen.

Verwante opleidingen

Hoewel Lexnova een aantal opleidingen als verwant typeert zoals de qua locatie dichtstbijzijnde Ad Ondernemen van Windesheim-Almere en Ad Logistiek van HvA-Amsterdam, zien wij inhoudelijk echter nauwelijks tot geen verwantschap met de Ad CE-E omdat wij ons specifiek op E-commerce richten. De andere opleidingen laten dit in hun onderwijsaanbod niet of minder prominent aan de orde komen in hun onderwijsaanbod. Concluderend is er binnen de regio Groot-Amsterdam geen verwante Ad-opleiding.

Nieuw (verwachte) macrodoelmatigheidsaanvragen

Recent is de macrodoelmatigheidsaanvraag van De Haagse Hogeschool voor een duaal en voltijds Ad E-commerce (sterk verwant), met locatie Den Haag opnieuw ingediend. Hogeschool Inholland, Haarlem, is voornemens een CDHO-dossier aan te leveren voor de opleiding Ad E-Business. Afstemming is momenteel tussen de decanen van onze opleidingen.

5.1 Belang van Amsterdam als plaats voor de Ad CE-E HvA

Amsterdam als vestigingsplaats voor de opleiding is voor zowel mbo-studenten in en rond Amsterdam (Zaanstreek, Kennemerland, Noord-Holland) als voor werkgevers in Amsterdam van groot belang. De regio kent veel relevante werkgevers waarmee we graag samenwerken bijvoorbeeld in de vorm van stage- of afstudeerplekken. Uit interviews⁸ blijkt dat mbo4-studenten hun vervolgopleiding in de regio willen volgen.

Daarnaast wordt vanuit de Gemeente Amsterdam gestimuleerd dat samen met de mbo-instellingen en vo-scholen er onderzoek komt hoe de ontwikkeling, bekendheid en civiele meerwaarde van Ad-opleidingen kan worden bevorderd (speerpunt 2 MBO-Agenda)⁹. Met de MBO-Agenda zet de Gemeente Amsterdam in op diverse leerroutes voor mbo-studenten om soepel door te stromen naar hogere niveaus binnen het mbo en naar het hbo. Een van de speerpunten is dan ook dat er meer Ad-opleidingen worden ontwikkeld en aangeboden in Amsterdam. De Gemeente Amsterdam heeft 119 duizend euro beschikbaar gesteld voor het project: Succesfactoren bij Ad-onderwijs. Kern van het project is het gezamenlijk ontwikkelen van een Ad-aanbod en in de slipstream het vergroten van de naamsbekendheid van Ad-opleidingen in Amsterdam. De ontwikkeling van de Ad CE-E valt binnen dit project met als doel succesfactoren voor samenwerking te identificeren. Naast het ontwikkelen van aanbod Ad-opleidingen werken het ROCvA-F en de HvA ook samen op strategisch en tactisch niveau om doorstromen te bevorderen.

6. Geschatte instroom in de nieuwe opleiding Ad CE-E

De Ad-opleiding speelt een cruciale rol als brug tussen mbo-niveau 4 en de hbo-bacheloropleidingen¹⁰. Deze opleiding dient als een toegangspoort tot het hoger onderwijs voor verschillende doelgroepen: mbo-afgestudeerden die verder willen studeren, middelbare scholieren die nog niet klaar zijn voor een volledige bacheloropleiding en professionals die hun vaardigheden willen uitbreiden en zich verder willen ontwikkelen. De Ad CE-E draagt bij aan het maximaliseren van de kansen voor studenten binnen het hbo¹¹.

Landelijke instroom Ad

Sinds de introductie van Ad-opleidingen is er een sterke toename van instromers waarneembaar¹². In 2023 was er een groei van maar liefst 20,8%, terwijl het aantal instromers op bachelorniveau met 3,1% afnam. Voor de Ad E-Commerce en Ad Commerciële Economie zien we een vergelijkbare trend.

⁸ Verslag verdiepende verkenning Ad in de regio, juni 2024. Aldewerlrd en Tien Organisatieadvies.

⁹ Gemeente Amsterdam, mbo-agenda 2023-2025, juni 2023, pag. 12. Beschikbaar via:

<https://openresearch.amsterdam.nl/page/96564/mbo-agenda-2023-2025>

¹⁰ Beschikbaar via: https://www.vereniginghogescholen.nl/associate_degree

¹¹ Beschikbaar via: <https://www.vereniginghogescholen.nl/actueel/actualiteiten/tweede-kamer-onderstreept-grote-urgentie-behoud-en-versteviging-spielfunctie-hogescholen>

¹² Beschikbaar via: <https://www.vereniginghogescholen.nl/kennisbank/feiten-en-cijfers/artikelen/dashboard-instroom-inschrijvingen-en-diploma-s>

Jaarlijks neemt het aantal inschrijvingen ook toe met gemiddeld 13,85%. In 2023 zelfs met 24,5% ten opzichte van 2022 (zie onderstaande tabel).

Sector	Opleiding	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Economie	AD Commercieel management	47	68	65	55	61	73
	AD Commerciële economie	140	165	155	158	158	195
	AD Communicatie	94	120	128	96	125	161
	AD Crossmediale Communicatie	292	286	341	333	270	335
	AD E-commerce			177	130	176	194
	AD Marketing Management	180	177	167	144	118	192
	AD Online Contentcreator	12	53	74	70	80	90
	AD Online Marketing						8
	AD Sales en Accountmanagement	41	40	95	168	186	214
Totaal		806	909	1.202	1.154	1.174	1.462

Tabel 4: Instroom (sterk) verwante opleidingen Ad CE-E 2018-2023 (bron: Kennisbank Vereniging Hogescholen)

Instroomprognose HvA Ad CE-E

Om een indruk te krijgen van de doorstroombehoefte onder de verwante mbo-4 studenten, is door Lexnova onderzoek gedaan onder de studenten van het ROCvA-F, zie bijlage 3. De vragenlijst is ingevuld door 70 respondenten waarbij de gemiddelde leeftijd 20 jaar is. De meeste respondenten volgen momenteel de mbo-4-opleiding E-commerce Specialist en E-Commerce Manager (29%), gevolgd door StartUp Ondernemen (21%) en Junior Accountmanager (19%). Van de respondenten geeft 59% aan bekend te zijn met een Ad-opleiding. 55% van de respondenten lijkt het leuk om een Ad-opleiding te volgen. Na het lezen van het opleidingsprofiel Ad E-Commerce (bijlage 3: Deelrapportage instroomanalyse paragraaf 4.1) geeft 45% van de respondenten aan deze opleiding (zeer) aansprekend te vinden.

Quotes die illustreren dat de opleiding aanspreekt zijn:

“Dat je je diploma binnen 2 jaar kan behalen.”

“Dat ik straks een hbo-diploma op zak heb en zo meer kans maak om aangenomen te worden bij bedrijven waar ik solliciteer.”

“Je leert meer over online verkoop.”

Uit het onderzoek onder potentiële studenten blijkt een significante interesse in Ad-opleidingen, met name vanwege de korte duur, het behalen van een hbo-diploma en de relevante inhoud van de opleidingen, zoals E-commerce. De functies van E-commerce specialist, E-commerce analist en E-commerce marketeer spreekt ze aan. De inhoud van de opleiding Ad E-Commerce is de belangrijkste reden voor (mogelijk) geïnteresseerde respondenten (73%) om deel te nemen aan de opleiding.

Verder stelt Lexnova dat er voor de Ad CE-E een jaarlijks instroompotentieel van mbo-4 studenten is van minimaal 41 en maximaal 111 zowel voor de vol- en deeltijdvariant.

Lexnova merkt daarbij op dat het belangrijk is om te noemen dat bovenstaande niet de volledige instroompotentie van de Ad CE-E betreft. Ook kan er instroom verwacht worden van havisten, vwo'ers en hbo-studenten die overstappen. Daarnaast kan er instroom verwacht worden voor de deeltijdvariant vanuit werknemers die zich willen op- en bijscholen. De werkgevers geven aan jaarlijks behoefte te hebben aan 35 tot 53 op en bij te scholen medewerkers voor de Ad EC-E (arbeidsmarktonderzoek Lexnova). Op basis van het instroomonderzoek van Lexnova en de instroomcijfers van verwante Ad-opleidingen verwachten wij een instroom voor de voltijdvariant van 35 studenten in 2025, oplopend tot 60 studenten per jaar. Voor de deeltijdvariant verwachten wij 25 studenten in 2025, oplopend tot 40 studenten per jaar.

7. Onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte

De Vereniging Hogescholen (bron: factsheet HBO-monitor 2023) geeft aan dat 85% van de Ad afgestudeerden binnen de sector economie, waarbinnen de Ad EC-E valt, direct na het afstuderen een baan vindt. Ten opzichte van 2018 is er sprake van een forse stijging van 53% in 2018 tot 64% in 2022 in deze sector. Er kan gesteld worden dat er momenteel sprake is van grote tot zeer grote behoefte aan afgestudeerden van een Ad-opleiding in sector economie, waaronder ook de Ad CE-E. In het vervolg van dit hoofdstuk wordt een uiteenzetting gegeven van de vraag uit de arbeidsmarkt naar de bestaande en groeiende behoefte aan E-commerce professionals op landelijke niveau en vervolgens op regionaal niveau. Om inzicht te krijgen in de marktbehoefte naar E-commerce afgestudeerden op Ad-niveau, heeft Lexnova meerdere onderzoeken uitgevoerd. Lexnova heeft zich in de onderzoeksresultaten gebaseerd op bronnen als het UWV, ROA en CBS, alsook op de resultaten uit het door hen uitgevoerde kwantitatief en kwalitatief onderzoek.

Actuele arbeidsmarktbehoefte landelijk

Lexnova heeft via deskresearch onderzoek gedaan naar de macrodoelmatigheid van de HVA Ad CE-E¹³. Daarin staat onder meer dat in 2022 tot en met kwartaal 3-2023 voor de relevante beroepsgroep Adviseurs marketing, public relations en sales het UWV een spanningsindicator van (zeer) krap rapporteerde.

BRC-groep	Q1-2022	Q2-2022	Q3-2022	Q4-2022	Q1-2023	Q2-2023	Q3-2023
Adviseurs marketing, public relations en sales	5,47 (zeer krap)	6,15 (zeer krap)	5,16 (zeer krap)	4,79 (zeer krap)	4,02 (zeer krap)	3,74 (krap)	3,23 (krap)

Tabel 5: Relevante beroepsgroepen: spanningsindicator (UWV, 2023a)

Kansrijke beroepen landelijk

Jaarlijks brengt UWV kansrijke beroepen in beeld¹⁴, dit zijn beroepen die goede kansen bieden voor werkzoekenden. De 'online marketeer', een beroep waarvoor de Ad CE-E opleidt, is door UWV vermeld als een kansrijk beroep in 2023. Bij online marketeers is er vooral vraag naar hbo'ers met (enige)

¹³ Bijlage 5: Rapportage deskresearch Lexnova

¹⁴ Beschikbaar via: <https://www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/kansen-arbeidsmarkt/kansrijke-beroepen#:~:text=UWV%20helpt%20bij%20beroepskeuze&text=Kansrijke%20beroepen%20zijn%20te%20vinden,bij%20de%20kwaliteiten%20en%20vaardigheden>

marketingervaring en bij voorkeur kennis van bijvoorbeeld Search Engine Optimization (SEO), content creation of data analytics.

Deze onderdelen komen uitvoerig binnen de opleiding Ad CE-E aan bod, theoretisch en nog meer binnen praktische toepassingen middels cases en opdrachtgevers uit de praktijk. In de nationale beroepengids¹⁵ staat een overzicht van de meest gevraagde beroepen 2023. Daar staat tevens dat de baankans voor online marketeer en online marketing expert zeer goed is.

Arbeidsmarktprognoses landelijk

Voor de relevante beroepsgroepen, waarvoor de AD CE-E opleidt, namelijk adviseurs marketing, public relations en sales wordt een toename van het aantal baanopeningen verwacht. Totaal aantal baanopeningen binnen deze beroepsgroep is in 2028 dan 23.200. Dit is een toename van 10% in 6 jaar en een jaarlijkse toename van gemiddeld 1,6%.

Beroepsgroep	Variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %
Adviseurs marketing, public relations en sales	Verwachte uitbreidingsvraag tot 2028		11.100	5%	0,8%
	Verwachte vervangingsvraag tot 2028		12.100	5%	0,9%
	Verwachte baanopeningen tot 2028		23.200	10%	1,6%

Tabel 6: Arbeidsmarktprognose relevante beroepsgroepen tot 2028 (ROA, 2023c)

Daarnaast zijn er verschillende brancherapportages¹⁶ van het CBRE en Mordor Intelligence die stellen dat de bestedingen in Nederland op het gebied van E-commerce sterk zullen toenemen. Morder Intelligence gaat zelfs uit van een stijging van ruim 57% in 2028 ten opzichte van 2023. In deze groei is niet te voorzien met het huidige personeel. Ook dit laat zien dat er een toenemende behoefte is aan (nieuwe) medewerkers die kennis en vaardigheden hebben op het gebied van E-commerce.

Actuele arbeidsmarktbehoefte regionaal

Dat de vraag naar E-commerce medewerkers het aanbod overstijgt is niet alleen een nationale ontwikkeling maar ook een regionale. De spanningsindicator van het UWV signaleert (zeer) krap voor de relevante beroepsgroep.

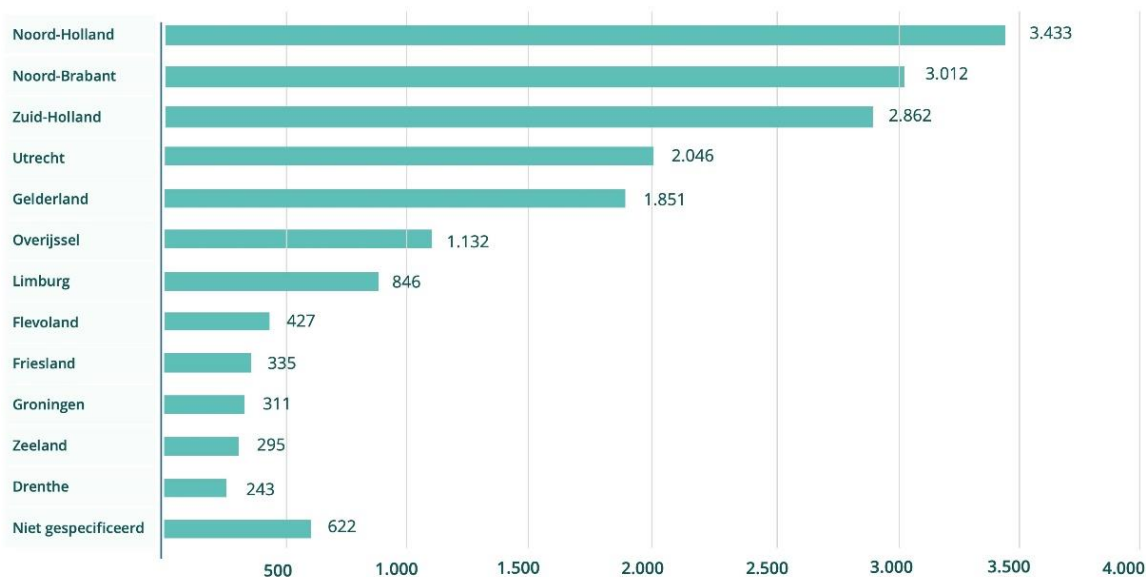
BRC-groep	Arbeidsmarktregio	Q2-2022	Q3-2022	Q4-2022	Q1-2023	Q2-2023	Q3-2023
Adviseurs marketing, public relations en sales	Groot-Amsterdam	8,02 (zeer krap)	6,38 (zeer krap)	5,02 (zeer krap)	4,02 (zeer krap)	3,33 (krap)	3,09 (krap)

Tabel 7: Relevante beroepsgroep: regionale spanningsindicator (UWV, 2023a)

¹⁵ Beschikbaar via: <https://www.nationaleberoepengids.nl/zoekberoepen?q=Online+marketeer>

¹⁶ Bijlage 5: Rapportage deskresearch Lexnova

Ook de voor de Haagse Hogeschool door Panteia in 2023 uitgevoerde vacature-analyse, toont aan dat in de provincie waar de HvA is gevestigd, Noord-Holland, zich de meeste werkgelegenheid voor afgestudeerden van de Ad EC-E bevindt.

Figuur 1: Huidige en de te verwachten tekorten aan E-commerce medewerkers per provincie (Bron: Aanvraagformulier E-commerce Haagse Hogeschool 2024)

Voor de regio Groot-Amsterdam wordt door het UWV Online marketeers als één van de kansrijke beroepen aangemerkt.

Arbeidsmarktprognose regionaal

In de macrodoelmatigheidsanalyse van Lexnova wordt ten aanzien van de opleidingssubsector hbo-bacheloropleiding economie en recht door het ROA een prognose gedaan tot 2028 (bijlage 5, tabel 10). Voor verzorgingsgebieden van de Ad CE-E wordt uitgegaan van een redelijk tot matig arbeidsmarktperspectief. Het ROA gaat in haar onderzoeken niet specifiek in op de aan E-commerce gerelateerde beroepen. Derhalve heeft Lexnova een kwantitatief en kwalitatief onderzoek uitgevoerd naar de toekomstige behoefte van afgestudeerden Ad CE-E.

Resultaten kwantitatief onderzoek Arbeidsmarktanalyse Lexnova¹⁷

Door middel van een online enquête is er kwantitatief onderzoek uitgevoerd door onderzoeksbureau Lexnova onder werkgevers naar de behoefte aan de Ad EC-E van HvA en de mening over de opzet en inhoud van de opleiding. Hieronder volgt de conclusie uit dat rapport. Voor het volledige rapport verwijzen wij naar de bijlage 6.

In de enquête is geselecteerd op de functie van de respondenten in relatie tot de bevoegdheid en verantwoordelijkheid om waardevolle uitspraken te kunnen doen over de werkgeversbehoefte en daaraan gerelateerde opleidingswensen. De respons is ontdubbeld. In totaal hebben, na het opschonen van de dataset, 74 werkgevers meegewerkt aan het onderzoek. Een overzicht van de deelnemende organisaties is te vinden in paragraaf 3.1 van de bijlagenrapportage¹⁸.

¹⁷ Bijlage 6: rapportage marktpotentieel Ad E-commerce. Deelrapportage arbeidsmarktanalyse Lexnova

¹⁸ Bijlage 1: bijlagenrapportage

De voornaamste achtergrondkenmerken van de respondenten bij het kwantitatieve onderzoek:

- Functie: directeur/eigenaar (50%), seniormanagement (22%), middelmanagement (12%), HR (8%)
- Locatie: Noord-Holland (61%), Utrecht (19%), Zuid-Holland (8%), Flevoland (7%), Gelderland (5%)
- Sector: Groot- en detailhandel (39%), (specialistische) zakelijke dienstverlening (19%), Informatie en communicatie (12%), industrie (5%), anders (18%)
- Organisatiegrootte; meer dan 500 medewerkers (8%), 200-499 (14%), 100-199 (14%), 50-99 (11%), 20-49 (39%) en 10-19 (15%)

In het onderzoek is de respondenten een opleidingsprofiel Ad E-commerce (Digital Marketing & Sales) HvA en ROCvA-F voorgelegd (paragraaf 3.1). Uit het onderzoek is gebleken dat 85% het (helemaal) eens is met de stelling: 'Er is vraag vanuit het werkveld naar medewerkers met een specifieke kennis binnen het vakgebied van E-commerce'. Gevolgd door 71% dat het (helemaal) eens is met de stelling: 'In mijn werkveld is er behoefte aan medewerkers die de Ad-opleiding E-commerce van de HvA en ROCvA-F hebben gevolgd'. Ook geven de respondenten aan dat het belang van E-commerce steeds groter wordt, ook in sectoren waarbinnen dit eerst minder was. Het wordt steeds belangrijker om online oplossingen te hebben voor de klant door ontwikkelingen die zich afspelen in de maatschappij (denk daarbij aan artificial intelligence). Verder wordt aangegeven dat mbo-4-niveau voor hen vaak niet voldoende aansluit op de E-commerce werkzaamheden. De Ad CE-E biedt afgestudeerden aan die een hbo werken denkniveau hebben (operationeel én tactisch) waardoor dit niveau beter aansluit op de werkzaamheden. Ten slotte geven ze aan dat de huidige opleidingen vaak niet goed aansluiten op de vacatures die de organisaties hebben. De Ad CE-E lijkt volgens hen beter aan te sluiten op de vacatures binnen hun organisatie. In totaal heeft 57% behoefte aan nieuwe medewerkers met een Ad CE-E (28% weet het niet en 15% heeft geen behoefte).

In absolute aantallen geven 42 werkgevers (22 klein tot middelgroot en 20 grote organisaties) voor de komende 2 jaar aan, behoefte te hebben aan 135 tot 300 nieuwe medewerkers (zie tabel 3 en tabel 4). In tabel 5 van deze uitstroomrapportage is de jaarlijkse behoefte aangegeven van 67 tot 150 medewerkers. 26% van de respondenten geeft aan ook behoefte te hebben aan bijscholing van huidige medewerkers tot Ad CE-E niveau. In absolute aantallen is de behoefte geuit door 19 organisaties die aangeven de komende twee jaar gezamenlijk 52 tot 87 medewerkers te willen bijscholen op het niveau van Ad E-Commerce (tabel 7 en 8). Dit sluit goed aan op de deeltijdopleiding Ad CE-E. In tabel 9 van deze uitstroomrapportage is de jaarlijkse behoefte aangegeven van 26 tot 43 medewerkers.

Door de respondenten zijn de volgende sterke punten van de opleiding Ad CE-E genoemd:

- De opleiding focust op veel onderdelen binnen de E-commerce naar aanleiding van nieuwe ontwikkelingen
- Combinatie van theorie en praktijk
- Opleiding speelt in op de kloof tussen mbo en hbo
- De opleiding studenten opleidt tot specialist

Kwalitatief onderzoek arbeidsmarktonderzoek Lexnova¹⁹

Aan het kwalitatief arbeidsmarktonderzoek hebben 10 respondenten deelgenomen. In onderstaande tabel is de organisatie- en functie-achtergrond van de betrokkene weergegeven alsook de vestigingsplaats van de organisatie.

	Organisatie	Functie participant	Locatie
1	Stellantis	Manager E-Commerce, Digital & CRM	Amsterdam
2	*	Head of E-Commerce & Digital Marketing	Amsterdam
3	Van Dal Mannenmode	Head of E-Commerce	Breda
4	Ematters	CEO	Amsterdam
5	Salesforces	Prime account executive	Amsterdam
6	DGTLbase	Partner & SEO director	Amsterdam
7	Blokker	HR director	Amsterdam
8	Blauwe Monsters	SEO specialist	Haarlem
9	Smartphonehoesjes.nl	Corporate recruiter	Amsterdam
10	BSH Home Appliances Group	Brand manager	Amsterdam

** Deze respondent heeft geen toestemming gegeven voor het benoemen van de organisatie in de rapportage.*

Tabel 8: Overzicht participanten

De 10 deelnemers aan het kwalitatieve onderzoek geven eensgezind aan dat de perspectieven goed zijn, doordat de sector E-commerce aan het groeien is. Tevens wordt door de nieuwe technologische ontwikkelingen deels andere kennis en vaardigheden van (nieuwe) medewerkers gevraagd. De participanten van het onderzoek zien de potentie voor de Ad CE-E om in te spelen op deze gevraagde ontwikkelingen. In het bijzonder geven de respondenten de volgende drie belangrijke ontwikkelingen aan die de komende jaren spelen op het gebied van E-commerce; artificial intelligence, zelf klantdata verzamelen en gepersonaliseerde informatie richting consumenten. De arbeidsmarktbehoefte van deze 10 participanten gezamenlijk is jaarlijks minimaal 44 en maximaal 54 Ad E-Commerce afgestudeerden. De behoefte van op- of bijscholing van eigen medewerkers wordt door de 10 participanten ingeschat op een jaarlijkse behoefte van minimaal 9 en maximaal 10 (bijlage 1: Rapportage marktpotentieel Ad E-commerce, deelrapportage marktonderzoek Lexnova)

Sterke punten van de Ad CE-E

De volgende sterke punten worden door meerdere deelnemers benadrukt:

- **Focus op (online) marketing:** binnen de E-commerce is grondige kennis van effectieve marketing essentieel. Belangrijke aspecten die worden genoemd zijn market place management, advertising, en het bepalen van het juiste productaanbod.
- **Uitstroomprofiel:** de functies vermeld in het uitstroomprofiel sluiten goed aan bij de behoeften van organisaties, waardoor deze als relevant worden erkend door de deelnemers.

¹⁹ Bijlage 1: Rapportage marktpotentieel Ad E-commerce. Deelrapportage marktonderzoek Lexnova

- **Competenties uit het opleidingsprofiel:** vooral samenwerken, communiceren en ondernemend vermogen worden als belangrijk beschouwd.

Aanvullend op dit onderzoek zijn er zeven adhesieverklaringen toegevoegd, zie bijlage 7. Uit deze verklaringen valt op te maken dat ook zij de komende jaren behoefte hebben aan afgestudeerden E-commerce.

Totale jaarlijkse arbeidsmarktbehoefte metropool Amsterdam

Onderzoeksbureau Lexnova heeft onderzoek gedaan naar zowel de kwantitatieve als de kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte. De resultaten hiervan geven een duidelijk beeld van de arbeidsmarktperspectieven van toekomstig afgestudeerden van de Ad CE-E. Zoals uit het kwantitatieve en kwalitatieve onderzoek van Lexnova blijkt, geven de werkgevers aan jaarlijks een totale behoefte te hebben aan minimaal 146 tot maximaal 257 geschoolde medewerkers Ad CE-E.

Jaarlijkse arbeidsmarktbehoefte	Minimaal	Maximaal
Afgestudeerde Ad E-commerce (Voltijd-opleiding)	111	204
Afgestudeerde Ad E-Commerce eigen medewerker (Deeltijd-opleiding)	35	53
TOTAAL behoefte afgestudeerde Ad'er CE-E	146	257

Tabel 9: Totale arbeidsmarktbehoefte per jaar afgestudeerde Ad E-Commerce

Zowel de landelijke alsook de regionale arbeidsmarktprognoses tonen een groeiende vraag naar professionals met expertise binnen E-commerce, wat de relevantie en potentie van Ad-opleidingen in dit vakgebied onderstreept zowel landelijk als specifiek voor Groot-Amsterdam

8. Noodzaak tot start nieuwe opleiding

Zoals besproken in hoofdstuk 5 laat de instroom van eerstejaars studenten in de periode 2018-2022 van sterk verwante opleidingen een stijging in de landelijke instroom zien van 621 naar 1.004 studenten. Dit wijst op een groeiende behoefte aan dit specifieke opleidingstype onder studenten.

Uit het werkveldonderzoek blijkt een aanzienlijke arbeidsmarktbehoefte te bestaan in het verzorgingsgebied van de Hogeschool van Amsterdam. Er is een jaarlijks behoefte aan deze Ad-opleiding van 111 tot 204 afgestudeerden (voltijdvariant). Voor bijscholing van zittende medewerkers (deeltijdvariant) bestaat een jaarlijkse behoefte om 35 tot 53 medewerkers bij te scholen.

Hierbij moet opgemerkt worden dat slechts een klein deel van relevante werkgevers betrokken is in het onderzoek en dat de jaarlijkse behoefte aan afgestudeerden en bij te scholen medewerkers vele malen groter zal zijn.

Uit recent onderzoek onder mbo-studenten blijkt inclusiviteit van het vervolgonderwijs: ook meer aan de regio gebonden mbo'ers wordt de kans geboden een gewenste vervolgopleiding te volgen²⁰. Zoals eerder genoemd is het opvallend dat in de regio Groot-Amsterdam geen (sterk) aanverwante opleidingen aangeboden worden.

De Ad CE-E is een noodzakelijke aanvulling op het eigen en landelijke bestaande opleidingsaanbod. Het is niet mogelijk om de gewenste ontwikkeling vorm te geven via het bestaande aanbod van de HvA. De HvA biedt op dit moment 11 Ad-opleidingen aan, deze zijn niet verwant aan de beoogde Ad CE-E en bieden geen inhoudelijke aanknopingspunten om de gewenste ontwikkeling op te nemen in de vorm van bijvoorbeeld een leerroute of afstudeerrichting. Het betreft bij alle Ad-opleidingen een ander domein met een andere doelgroep en andere eindkwalificaties. De bestaande bachelor Commerciële Economie kent een hoge uitval van vooral mbo-4 studenten. ResearchNed²¹ concludeert in het onderzoeksrapport 'Dalende instroom mbo-hbo' (2020) dat een steeds kleiner deel van de mbo-studenten doorstroomt naar het hbo. Bovendien liggen de uitval en 'studieswitch' in het eerste hbo-jaar hoger onder deelnemers afkomstig van het mbo, dan van het havo/vwo. Ook zijn deze uitval en switch onder mbo-gediplomeerden harder gestegen. Van alle mbo-gediplomeerden behaalt gemiddeld 45% na vijf jaar een hbo-diploma. Studiezwaarte en moeite met de stap zijn veelvoorkomende uitvalredenen. Het onderzoek geeft eveneens diverse factoren die de doorstroom juist kunnen bevorderen. Hier worden onder andere genoemd dat de aansluiting tussen mbo en hbo verbeterd moet worden en het hbo meer opleidingen met een kortere studieduur moet aanbieden. In deze factoren zien we de toegevoegde waarde van de tweejarige en praktijkgerichte Ad CE-E

Landelijk gezien worden op dit moment alleen (sterk) verwante opleidingen buiten de regio Groot-Amsterdam, het directe verzorgingsgebied van de HvA, aangeboden. Voor de arbeidsmarkt en voor havisten en mbo-4 studenten in de regio Groot Amsterdam en de bovenliggende regio's is de Ad-opleiding een noodzakelijke aanvulling op het bestaande opleidingsaanbod omdat (1) er een grote vraag is vanuit het regionale werkveld, (2) regio groot Amsterdam in Nederland de digitale hub is, (3) er een grote vraag is onder mbo-4 studenten, waarvan we zien dat deze in de bacheloropleiding vaker uitvallen (4) de Hogeschool van Amsterdam de aangewezen instelling is om in Amsterdam de Ad CE-E aan te bieden, door haar contacten met het regionale werkveld, haar samenwerking met ROCvA-F en door haar expertise op het gebied van digitale commerce. Met alle relevante bestaande (en toekomstige) verwante Ad-opleidingen is afstemming geweest, waarbij afspraken zijn gemaakt over samenwerking. Er wordt geen negatief effect verwacht op het bestaande aanbod aan Ad opleidingen met de komst van de Ad CE-E op grond van onderstaande constatering:

- Ad-opleidingen hebben een sterk regionaal karakter. De Ad-student volgt een Ad-opleiding dicht bij huis.

²⁰ I&O Research (2023). Startende mbo-ers op de arbeidsmarkt. Beschikbaar via:
https://www.mboraad.nl/sites/default/files/2023-09/onderzoek_startende_mbo-ers_op_de_arbeidsmarkt_rapport.pdf

²¹ ResearchNed. Beschikbaar via:
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/10/08/researchned-doorstroom-mbo-hbo>

- Dit initiatief kan niet ondergebracht worden bij een bestaande Ad-opleiding aan de HvA en er is specifiek behoefte naar een opleiding op Ad-niveau. Het bestaande aanbod verwante Ad-opleidingen bevindt zich niet in de regio Groot-Amsterdam. De dichtstbijzijnde verwante opleiding is de Ad Commerciële Economie van Hogeschool Windesheim in Almere. Deze Ad-opleiding profileert zich echter op de breedte van het vakgebied en de HvA richt zich volledig op E-commerce. Daarmee onderscheiden deze Ad-opleidingen zich van elkaar.
- Er is een grote interesse van havisten en mbo-4 studenten in de opleiding.
- Er is grote behoefte aan Ad CE-E afgestudeerden.

De Ad CE-E vol- en deeltijdvariant sluit nauw aan bij de speerpunten in het recente HEO-sectorplan voor de ontwikkeling van het economisch domein, met specifieke aandacht voor technologisch burgerschap en cross-overs tussen sectoren.

De Ad CE-E biedt een passende oplossing voor een soepele doorstroom naar de bachelor Commerciële Economie. Deze aanpak maakt de opleiding toegankelijker voor de huidige studiekeizer. De opleiding biedt voor de studenten vanuit verschillende vooropleidingen of werkervaring een mooi tweejarig praktijkgerichte hbo-opleiding die met een Ad-diploma wordt afgesloten.

9. Aansluiting instellingsprofiel

Creating Tomorrow is de slogan van de HvA. Het instellingsplan²² van de HvA geeft invulling aan de slogan. Er staan drie grote thema's centraal; duurzaamheid, diversiteit & inclusie en digitalisering ('de drie D's'). De HvA hanteert deze drie D's consequent in al haar onderwijs en praktijkgericht onderzoek. De keuze voor deze inhoudelijke invalshoeken komt voort uit de ambitie om bij te dragen aan maatschappelijke transformaties in maatschappij en beroep, zoals de klimaatcrisis, digitale innovaties, sociale en economische veranderingen. Binnen onze Ad CE-E staan deze drie grote thema's centraal onder andere bij de theorie en de praktijkopdrachten van het werkveld.

Inbedding in de Faculteit Business en Economie

Binnen de Faculteit Business en Economie (FBE) draagt het Lectoraat Digital Commerce bij aan het actueel houden van het curriculum. FBE werkt samen met grote spelers in het werkveld van E-commerce zoals Thuiswinkel.org. De toevoeging van de opleiding Ad CE-E aan ons onderwijsportfolio sluit perfect aan bij het instellingsprofiel, aangezien het een directe respons is op de digitaliseringsdoelen van de faculteit. Deze opleiding richt zich op de ontwikkeling van competenties in de E-commerce, een sector die essentieel is in de moderne, digitale en duurzame economie. Door studenten uit te rusten met de vaardigheden die nodig zijn om succesvol te zijn in E-commerce, ondersteunt FBE de economische transformatie en bereidt het studenten voor om effectief bij te dragen aan de dynamische arbeidsmarkt. Na de Ad CE-E kunnen studenten doorstromen in de bachelor Commerciële Economie of andere verwante bacheloropleidingen. Deze Ad-opleiding wordt ook door andere hogescholen aangeboden, maar nog niet in de regio Amsterdam. Voor mbo-studenten uit Amsterdam is het van groot belang dat zij een Ad-opleiding in hun eigen regio kunnen volgen, omdat dit hun kansen op de arbeidsmarkt vergroot. Vooral voor de Ad CE-E is dit cruciaal, omdat het mbo-niveau in E-commerce vaak niet voldoende is.

²² Instellingplan HvA 2021-2026. Beschikbaar via: <https://www.hva.nl/binaries/content/assets/hva/over-de-hva/plannen-feiten-en-verslagen/hva-instellingsplan-2021-2026.pdf?1610023609174>

Samenvattend kan gesteld worden dat de Ad CE-E aansluit bij de missie en visie en het instellingsprofiel van de HvA, de uitgangspunten van de faculteit en de didactische- en inhoudelijke uitgangspunten van de opleiding Commerciële Economie. Dit blijkt onder andere uit het feit dat:

- De Ad CE-E wordt gekenmerkt door de praktijkgerichte inslag, die mogelijk wordt door samenwerking met stakeholders binnen en buiten de faculteit.
- De Ad CE-E gericht is op de regio Groot-Amsterdam.
- Kennisdeling essentieel is om te komen tot een hoogwaardige opleiding.
- De Ad CE-E in nauwe samenwerking met het lectoraat Digital Commerce ontwikkeld wordt.
- De opleiding voorziet in goede doorstroommogelijkheden en daarmee een grotere groep studenten aanspreekt.

10. RIO- en ISCED-indeling

Onderdeel: Economie

CROHO 80103 Ad Commerciële Economie

11. Afstemming

Wij hebben aanzienlijk geïnvesteerd in de afstemming met externe stakeholders. De belangrijkste hierbij is onze partner ROCvA-F waarmee de eerder benoemde strategische samenwerking is opgezet. Dit partnerschap is mede ontstaan uit de doorstroombehoefte vanuit mbo'ers op het ROCvA-F. Verder blijkt uit informele gesprekken met opleidingsmanagers van NOVA-college en Horizon College (m.i.v. 1 augustus 2024 Talland College) dat ook bij deze instellingen behoefte is aan mogelijke samenwerking voor doorstroom van hun studenten.

Daarnaast is het voornemen tot het starten van de Ad CE-E gedeeld in het Landelijk Overleg Domein Commerce & Creative. Hierbij is de inhoud, vorm en uitstroomprofiel toegelicht. De reacties waren overwegend enthousiast, men ziet mogelijkheden om Ad-opleidingen meer op de kaart te zetten. Er is afstemming gezocht met de verwante opleidingen en door het LOO blijven wij op regelmatige basis met elkaar in contact. Zie bijlage 10 voor de uitgewerkte gespreksverslagen.

De sterk verwante opleidingen zijn Haagse Hogeschool in deeltijd (met een lopende aanvraag voor voltijd), Windesheim Almere en Hogeschool Utrecht in Amersfoort. Hetzij inhoudelijk, hetzij qua afstand kan gesteld worden dat deze opleidingen de ruimte voor een Ad in Amsterdam niet in de weg zitten. Deze drie hogescholen bieden een Ad-opleiding aan op het gebied van E-commerce. Deze drie opleidingen kennen ongeveer dezelfde soort basis; zij leiden op tot een breed inzetbare E-commerce professional. Windesheim Almere gaf in het gesprek aan dat zij een brede opleiding bieden zoals commerciële economie. Windesheim typeert onze opleiding als zijnde gericht op het meesterschap in tegenstelling tot hun opleiding. De overlap met onze Ad-opleiding zit voornamelijk in jaar 2, binnen hun uitstroomprofiel crossmediale marketingcommunicatie. Windesheim-Almere maakt zich zorgen qua instroom van studenten uit regio Amsterdam. Een heldere profilering, waarbij studenten kunnen kiezen uit een brede opleiding CE aan Windesheim of het meesterschap E-commerce (Ad EC-E) aan de HvA neemt deze zorg weg. De ad-opleiding E-commerce van Hogeschool Utrecht (Amersfoort) geeft aan dat we complementair aan elkaar zijn. Een vergelijkbare opzet qua opleiding heeft Hogeschool Utrecht in Amersfoort die daarom de zorg heeft geuit in het gesprek over de overlap qua wervingsgebied, namelijk 't Gooi. Ten aanzien van de zorg over de overlap in dit verzorgingsgebied zijn wij het eens, hoewel wij van mening zijn dat dit een zeer beperkte overlapping betreft.

Bij de andere verwante opleidingen van hogescholen, NHL Stenden bijvoorbeeld, zien we dat E-commerce een onderdeel is van het curriculum maar niet opleidt tot het 'meesterschap' waar wij binnen het uitstroomprofiel E-commerce wel naar streven. Hogeschool Inholland, Haarlem, is voornemens een CDHO-dossier aan te leveren voor de opleiding Ad E-Business. Een brede opleiding gebaseerd op ORM-profiel Met deze opleiding is afstemming en zijn er afspraken gemaakt om in de toekomst met elkaar samen te werken.

Concluderend kan er gesteld worden dat er voldoende ruimte is in het landelijk aanbod voor een Ad CE-E in Amsterdam.

Bijlagen:

Bijlage 1: Rapportage Marktpotentieel Ad E-commerce Lexnova. Deelrapportage: kwalitatief werkveldonderzoek plus bijlagenrapportage

Bijlage 2: Curriculum en leeruitkomsten

Bijlage 3: Rapportage Marktpotentieel Ad E-commerce Lexnova. Deelrapportage: instroomanalyse plus bijlagenrapportage

Bijlage 4: Staat van het Onderwijs 2023

Bijlage 5: Marktpotentieel Ad E-commerce Lexnova. Deelrapportage: deskresearch

Bijlage 6: Rapportage marktpotentieel Ad E-commerce Lexnova. Deelrapportage kwantitatieve arbeidsmarktanalyse

Bijlage 7: Adhesieverklaringen

Bijlage 8: Didactische uitgangspunten Commerciële Economie 2024-2025

Bijlage 9: CE: Inhoudelijke uitgangspunten vanaf studiejaar 2024-2025

Bijlage 10: Gespreksverslagen sterk aanverwante opleidingen